

S Y K E

Suomen ympäristökeskus SYKE
PL 140
00251 HELSINKI

LAUSUNTO

31.3.2016

SYKE-2016-J-62

Liikenne- ja viestintäministeriö

Kirjaamo@lvm.fi

sirkka-heleena.nyman@lvm.fi

Lausuntopyyntönne dno LVM/960/03/2015, päivätty 15.3.2016

Kirjoita asiakirjan tunnistetiedot napsauttamalla tätä.

Hallituksen esitys luonnos laeiksi luotsauslain ja alusliikennepalvelulain muuttamisesta ja luonnos valtioneuvoston asetukseksi luotsauksesta

Suomen ympäristökeskus (SYKE) on tutustunut Hallituksen esitykseen luotsauslain muuttamisesta, päivätty 3.3.2016, Seuraavassa on esitetty eräitä näkökohtia SYKEN kannalta lakiehdotukseen liittyen. Valtioneuvoston asetusta luotsauksesta ei tässä käsitellä.

Esityksen perusteluissa todetaan mm. että (kohta 3.3.) öljysäiliöalusten riskit huomioidaan niin ikään aluksen rakennetta, teknisiä järjestelmiä ja miehistön koulutusta ja pätevyyttä koskevissa vaatimuksissa. Alukselta alukseen tehtävään polttoainetäydennykseen sisältyy erilaisia teknisiin ja inhimillisiin tekijöihin liittyviä riskejä, mutta luotsinkäyttövelvollisuus ei ole keino näiden riskien vähentämisessä. SYKE toteaa, että lakimuutoksessa todetaan riskien olemassaolo, mutta ei oteta kantaa näiden riskien realisoidumisen mahdollisuuteen uudessa tilanteessa, jossa luotsausta vähennettäisiin ja samalla aikaisempaa suurempia määriä vaarallisia aineita käsiteltäisiin satamissa tai lähellä satamaa johtavia väyliä ja/tai alueita.

SYKEN näkemyksen mukaan bunkraustapahtuma ja siirrettävien lastien kasvu saattaa aiheuttaa kasvavaa riskiä lastinkäsittelyssä tapahtuviin havereihin ja ylivuotoihin. SYKE on vuosittain tapahtuvissa tapauksissa mm. Venäjän öljyntorjuntaviranomaisten kesken vaihtanut tietoja havaituista öljyvuoodoista ja luontoon päässeistä öljymääristä. Bunkrauksessa tapahtuvia öljypäästöjä, useita sadoista litroista muutama tonniin raportoidaan rajan toisella puolella vuosittain. SYKE myös kiinnittää huomiota bunkraustapahtuman suorituksen valvonnan vaikeuteen ja oikean teknisen suorituksen toteutukseen hankalimmissa olosuhteissa: missä ja miten määritellään tapauskohtaisesti siirtotapahtuman suorittamiseen tai epäämiseen liittyvät raja-arvot. Teknisten valmiuksien ja ympäristötiedon parempi keruukyky ei vielä poista riskejä, mikäli tiedon implementoinnissa ei kyetä nopeaan ajantasaiseen tiedon jakoon ja nopeaan päätöksentekoon olosuhteiden muuttuessa bunkrauksen suorittamisen kannalta epäedullisiksi.

Kohdan 3.3. perusteluissa myös tukeudutaan aikaisempaan tutkimukseen "Pienten säiliöalusten ja luotsinkäyttövelvollisuus", ja todetaan mainitun raportin perusteella, että luotsinkäyttövapautus tulisi myöntää öljytuotteille ja lievästi haitallisille kemikaaleille sekä LNG:lle.

SYKE toteaa, että mainitussa raportissa lisäksi ehdotetaan:

- Luotsinkäyttövapautus edellyttää nykyisen määräaikaisen linjaluotsin tutkinnon tai vastaavan tutkinnon suorittamista,
- Luotsinkäyttövapautuksen tulee olla väyläkohtainen,
- Luotsinkäyttövapautus voidaan myöntää säiliöalukselle, jonka maksimipituus on korkeintaan 70 metriä, leveys 14 metriä ja syväys 4,5 metriä,
- Linjaluotsikirja tulisi olla sekä aluksen päälliköllä että perämiehellä.

Hallituksen esityksessä on luotsausvapautuksen perusteena olevan aluksen koon määrittelyssä nostettu aluksen pituutta 90 metriin ja jätetty pois syväys. Syväyden poisjättämistä on perusteltu nykyisen väylästä yleensä suuremmilla syväysarvoilla ja meriliikenteen valvontaan käytettyjen järjestelmien ominaisuuksien parantumisella. Syväyden poisjättäminen mahdollistaa SYKEN mielestä periaatteessa syvyykseltään suurempien bunkrausalusten yleistymisen, jolloin suuremman lastitilavuuden ja mahdollisen pienemmän aluksen varaveden vuoksi riski pohjakosketukselle kasvaisi.

SYKE kiinnittää myös huomiota lakimuutoksessa esitettyihin lisäpätevyysvaatimuksiin aluksen päällikölle ja perämiehelle (kohta 3.4) ja toteaa mainittujen lisäpätevyysvaatimusten ja niiden valvonnan olevan keskeinen asia turvallisen bunkraustoiminnan suorittamisen kannalta. SYKElle ei ole selvää miten mainittua vaatimusta valvotaan siinä tapauksessa, mikäli taloudellisten seikkojen vuoksi polttonesteitä tuodaan maan rajojen ulkopuolelta. Tällöin mahdollisen kompetenssin valvonta ja vaadittujen edellytysten hallinta ei välttämättä toteudu ?

Luotsinkäyttövelvollisuuden ohella keskeisiä argumentteja vaarallisten nesteiden käsittelyyn ja bunkraukseen on jo aiemmin tuotu esille lakiesityksen kohdassa 3.3. mainitussa julkaisussa " Pienten säiliöalusten luotsauskäyttövelvollisuus" luvuissa 4 (Ympäristönäkökohdat), 7.5. (Bunkrauksen yleiset edellytykset) sekä 7.7. (Tyypillinen bunkrausalue ja liikennöinnin haasteet).

Lausuntopyynnön toisena lausuntopyyntökohteena oleva Valtioneuvoston asetus luotsauksesta on SYKEssä työn alla, ja se toimitetaan esitettyyn määräaikaan, 15.4.2016, mennessä.

Johtajan estyneenä ollessa palvelupäällikkö

Markku Maunula

Ryhmäpäällikkö

Jorma Rytönen